

СТРАТЕГИЯ ИНВЕСТИЦИЯЛАРҒА АЙНАЛАДЫ

”

Біз ұлттық экономиканың Көшбасшысы мәртебесіне ұмтыламыз және қаржылық нәтижелеріміздің тұрақтылығы ел экономикасына тікелей әсер ететінін түсінеміз.

02

Біздің Қор Ұлттық экономиканың көшбасшысы мәртебесіне ұмтылады және біздің қаржылық нәтижелеріміздің тұрақтылығы ел экономикасына тікелей әсер ететінін түсінеміз. [GRI 3-3](#)

Біздің қоржынымызда стратегиялық және әлеуметтік маңызды активтер бар. Қор түсімінің шамамен 30%-ы реттелетін субъектілерге, 12%-ы табиғи монополиялар субъектілеріне тиесілі.

Қор қызметінің нәтижелері бойынша 2022 жылы қаржылық көрсеткіштердің, оның ішінде негізгі қызметтен түсетін кірістер (2021 жылғы фактіге + 26%) және таза кіріс (кезең үшін + 24%) бойынша өсуі байқалады. 2022 жылы мемлекет тарапынан 53,4 млрд теңге субсидия төленді. [GRI 201-4](#)

2022 жылдың қорытындысы бойынша Қор тобының қаржылық тұрақтылығы көрсеткіштерінің айтарлықтай жақсарғаны байқалады. Қор тобының шоғырландырылған активтері 2022 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 33,6 трлн теңгені құрады, бұл 2021 жылғы осындай көрсеткішпен салыстырғанда 3,3 трлн теңгеге немесе 11%-ға артық, 2022 жылдың соңындағы жағдай бойынша Борыш/EBITDA көрсеткіші негізінен валюталық қарыздарды мерзімінен бұрын өтеуге, қарыздарды қайта қаржыландыруға және шетел валютасына бағамды нығайтуға байланысты EBITDA өсуі мен борыштың төмендеуі есебінен 2021 жылмен салыстырғанда 1,73 деңгейіне дейін төмендеді. Осы көрсеткіштің төмендеуі Қор тобының қаржылық тұрақтылығының сенімді индикаторы болып табылады.

3-КЕСТЕ. ҚҰРЫЛҒАН ЖӘНЕ БӨЛІНГЕН ТІКЕЛЕЙ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚҰНЫ, МЛРД ТЕҢГЕ⁴

Көрсеткіш	2020	2021	2022
Құрылған тікелей экономикалық құны			
Жиынтық кірістер⁵	9 556,8	13 178,7	16 682,6
Бөлінген экономикалық құны			
Жиынтық шығындар⁶	-8 974,2	-11 270,3	-14 313,8
Бөлінбеген экономикалық құны			
Пайда	582,5	1 908,4	2 368,9
Мемлекетке төлемдер ⁷	-1 522,7	-2 064,9	-2 885,2
Капиталды өнім берушілерге төлемдер (дивидендтер)	-251,9	-247,9	-486,3
Капиталдың салымдар	1 434,4	1 572,4	1 880,3

2022 жылы Қор құрған тікелей экономикалық құны 16 682,6 млрд теңгені, бөлінген құны – 14 313,8 млрд теңгені, ал бөлінбеген құны – 2 368,9 млрд теңгені құрады. [GRI 201-1](#)

⁴ 201-1 GRI ақпаратты ашу жөніндегі нұсқаулықтарға сәйкес кестені дайындау үшін ХҚЕС сәйкес дайындалған Қордың қаржылық есептілігі пайдаланылды.

⁵ Жиынтық табыс туралы есептегі жиынтық табыс және басқа да кірістер.

⁶ Жиынтық табыс туралы есептегі жалпы шығыстар мен шығындар.

⁷ Қор тобының барлық аймақтарында бюджетке және НТС төлемдері.

4-КЕСТЕ. ӨНДІРІСТІК КӨРСЕТКІШТЕР, БІРЛІК

Портфельдік компаниялар бойынша көрсеткіштердің атауы	Өлш. бірл.	2020	2021	2022
Мұнай мен газ конденсатын өндіру	млн тонна	21,8	21,7	22
ҚМГ үлесіне активтер бойынша табиғи және ілеспе газ өндіру	млрд м ³	8,2	8,1	8,2
Мұнайды тасымалдау	млн тонна	73,2	74,6	74,7
Мұнай мен газды қайта өңдеу	млн тонна	18,1	18,8	19,9
ҚМГ мұнай өнімдерін көтерме саудада өткізу, ішкі нарық	млн тонна	2,2	3,6	4,1
Көмір өндіру	млн тонна	43,3	44,6	42,5
Уран өндіру	мың тонна	19,6	21,8	21,3
Газды іске асыру:	млрд м ³	23,8	23,6	22,7
оның ішінде ішкі нарыққа	млрд м ³	15,9	17,6	18,4
Газды магистральдық тасымалдау	млн м ³	86 590	95 422	83 744
Электр энергиясын өндіру	млрд кВт*сағ	31,4	35,6	35,9
Электр энергиясын беру көлемі (KEGOC)	млрд кВт*сағ	46,2	54,6	58,5
Жұн айналымы (т/ж)	млрд т-нм	231,8	233,3	245,2
Жолаушылар айналымы (т/ж)	млрд п-нм	8,6	9,5	12,4
Жолаушылар ағыны (авиа)	млн адам	3,7	7,2	7,9
Пошта және курьерлік қызметтер	млн бірл.	137,8	131,7	114,7
Тіркелген сызықтар саны	мың сызық	2 893, 5	2 774,5	2 636,6
Тіркелген КЖҚ абоненттерінің саны ^в	мың порт	1 833,2	1 860,7	1 857,4
Ақылы ТВ абоненттерінің саны	мың нүкте	863,9	918,7	917,5
Ұялы байланыс абоненттерінің саны	млн абонент	14,8	14,5	14,4

Қорды басқаруды оңтайландыру мақсатында 2022 жылы корпоративтік орталықтың өкімшілік-басқару персоналының санын 2 есеге, 248-ден 124 адамға дейін және басшылық позициялардың санын 10-нан 5-ке дейін қысқартумен қайта құрылымдау жүргізілді. Құрылымдық бөлімшелердің саны 33%-ға оңтайландырылды, штаттық бірлік ретіндегі «кеңесшілердің» лауазымдық позициялары алынып

тасталды. Қордың шетелдік өкілдіктерін жабу туралы шешім қабылданды. Корпоративтік орталықтар саны екі есеге – 2 786-дан 1 393 адамға дейін, өкімшілік басқару персоналы арасындағы шетелдік мамандар саны екі есеге – 47-ден 24-ке дейін, Директорлар кеңесіндегі шетелдік мүшелер саны 23-тен 14-ке дейін қысқартылды.

^в Кең жолақты Интернетке қол жеткізу.

ДИВИДЕНДТЕР ЖӘНЕ БЮДЖЕТКЕ ТӨЛЕНЕТІН ӨЗГЕ ДЕ ТӨЛЕМДЕР

Мемлекеттік нәсіпорын бола отырып, Қорға Қазақстан Үкіметі белгілеген түрлі салықтар мен алымдар салынады. 2022 жылдың қорытындысы бойынша мемлекетке салықтар мен өзге де төлемдер түрінде 1 696 млрд теңгеден астам төленді.

Салық төлеуден басқа, Қор мемлекетке жалғыз акционер ретінде төлейтін дивидендтер арқылы мемлекет кірісіне өзінің үлесін қосады. 2022 жылдың қорытындысы бойынша 170 млрд теңге дивиденд төленді, бұл 2021 жылдың көрсеткіштерінен екі есе көп.

Үкімет Қорға демеушілік пен қаржыландыруға байланысты әртүрлі міндеттемелер береді. Үкімет Топтың түпкілікті

акционері болғандықтан, мұндай міндеттемелерді орындауға байланысты шығыстар шоғырландырылған қаржылық есептілікте капитал құрамындағы «Акционердің пайдасына өзге де бөліністер» ретінде танылады.

5-КЕСТЕ. МЕМЛЕКЕТКЕ ТӨЛЕМДЕР, ҚР, МЛРД ТЕҢГЕ

Атауы	2021	2022
Дивидендтер	88	170
Басқа да бөлулер	68	132
ҚР бюджетіне төленген салықтар ⁹	1 167	1 696,4
Активтерді жөнелендіруден Ұлттық қорға төлемдер	0,6	0,1
ЖИЫНЫ	1 324	1 998,5

Біз салық төлеу мәселелерінде ашықтық пен ашықтықты одан әрі арттыруға ниеттіміз. Осы мақсатта 2022–2023 жылдар кезеңінде біз Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі Мемлекеттік кірістер комитетінің пилоттық жобасы аясында салық төлеу мәселелеріне деңгейлес мониторинг жүйесін енгізуге ниеттіміз. Аталған бастама ашықтықты одан әрі арттыруға, салықтық тәуекелдерді, айыппұлдар мен өсімпұлдарды азайтуға және болашақта салықтық әкімшілендіру шығындарын азайтуға мүмкіндік береді. Деңгейлес мониторинг Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымына мүше елдерде белсенді түрде ілгерілеп неле жатқан және әлемнің 53-тен астам елінде енгізілген салықтық әкімшілендірудегі әлемдік тренд болып табылады.

⁹ Және табыс салығын қоспағанда

Нәліктен бұл біз үшін маңызды?

Қалыптасқан өндірістік-шикізаттық базаны ескере отырып, біз жаңа қайта бөлуді игеруге ұмтылудамыз. Жаңа қайта бөлуді енгізу біздің алдымызға үздік әлемдік тәжірибе негізінде адам ресурстарын қалыптастыру, жаңа салалардағы құзыреттерді нығайту және қызметкерлердің біліктілігін үздіксіз арттыру міндетін қояды.

Біздің мақсаттарымыз бен міндеттеріміз:

- 2023 жылы 1,3 мың тұрақты жұмыс орнын құрумен 1,6 трлн теңгені құрайтын 14 жобаны іске қосу
- Отандық және шетелдік ғылыми-технологиялық серіктестер желісін қалыптастыру
- Қолданбалы зерттеулерді қаржыландыру 8 млрд теңгеге дейін ұлғайтылды 2026 жылдың соңына дейін

Маңызды тақырыптар	Өсер түрі	Тікелей өсер ету
Жергілікті қауымдастықтар	+-	●●
Экономикалық нәтиже	+	●●●

Өсер ету түрі: + оң – теріс

Материалдық деңгейі:

- күшті
- орташа
- әлсіз

ЖАҢА ӨНІМДІ ҚАЙТА ӨҢДЕУ ЖӘНЕ ЖҰМЫС ОРЫНДАРЫН ҚҰРУ GRI 3-3, GRI 203-1

ӨНЕРКӘСІП, ИННОВАЦИЯ ЖӘНЕ ИНФРАҚҰРЫЛЫМ

ҒЗТҚЖ және инновацияларды, жоғары технологиялық өндірістерді дамыту

Ғылыми-зерттеу әлеуетін арттыру ұзақ мерзімді перспективада бәсекеге қабілеттілікті қамтамасыз етеді. Біз ғылыми әзірлемелерді дамыту бойынша жұмыс жүргіземіз, ғылыми-зерттеу қауымдастығымен тығыз байланыс орнатамыз және ғылыми әзірлемелердің практикалық әсерін арттырамыз, оның ішінде отандық кадрлардың зерттеу жұмыстарын жүргізуін қолдаймыз. Ғылыми әзірлемелерден уақтылы экономикалық өсер алу мақсатында ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарды коммерциаландыру мәселелеріне маңызды назар аударылады.

Біз ғылыми және инновациялық қызмет үшін «бір терезе» – Ғылыми-технологиялық бастамалар орталығын құрдық. Бұл қадам бізге портфельдік компанияларда ғылыми әзірлемелерді, өнеркәсіптік инновацияларды және инновациялық мәдениетті дамыту жөніндегі жұмысты тиімдірек үйлестіруге мүмкіндік береді және өндірісте отандық және шетелдік ғылыми-зерттеу және тәжірибелік-конструкторлық жұмыстарды (бұдан әрі – ҒЗТҚЖ) енгізуді қамтамасыз етеді.

2022 ЦНТИ қорытындысы бойынша ҒЗТҚЖ-ға 120-дан астам өтінім қаралды (2022 жылғы 17 наурызда қабылданған ҒЗТҚЖ және инновациялар бойынша корпоративтік стандарт рәсімдеріне сәйкес), оның ішінде Қордың Ғылыми-техникалық кеңесінің отырыстарында жалпы сомасы 8,5 млрд теңгеге 70 жобаны, оның ішінде «Қазатөмөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ-ның 51 жобасын іске асыруға мақұлданды, «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ-ның 12 жобасы, «Samruk-Kazyna Ondeu» ЖШС-ның 4 жобасы, «Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2 жобасы және «Тау-Кен Самұрық» ҰТК» АҚ-ның 1 жобасы.

Қазіргі уақытта біз Қор тобының бизнес-процестерінің ішкі қажеттіліктері мен ерекшеліктерін көздейтін, сондай-ақ ҒЗТҚЖ жүргізуге өтінімдерді қабылдау және қарау жөніндегі жұмысты қамтамасыз ету үшін барлық қажетті функцияларды қамтитын ғылыми-инновациялық қызметті қолдау үшін жаңа ақпараттық жүйені енгізіп жатырмыз. Халықаралық тәжірибені ескере отырып, ҒЗТҚЖ жобаларын іріктеудің, сараптаудың және мониторингтеудің тиімді және ашық тетігін іске қосу және қамтамасыз ету қосымша күтілуде. Жұмыс жоспары шеңберінде Қор тобының инновациялық аудиті, Қор тобы кәсіпорындарының ғылыми-техникалық және инновациялық инфрақұрылымын дамыту жай-күйін талдау және тиісті ұсынымдар әзірлеу жүргізілетін болады. [GRI 203-2](#)

Ресурстық базаны дамыту және инфрақұрылымды жаңғырту

Қазіргі уақытта өнеркәсіпті газдандыру мен көміртексіздендірудің, газ-химия өндірістерін дамытудың өршіл жоспарларына байланысты елімізде газ ресурстық базасының тапшылығы күтілуде.

Сонымен қатар, ресурстарды дамыту келесі негізгі тежеу факторларымен шектеледі:

- ішкі тұтыну үшін газды өткізу нарық қатысушылары үшін тиімсіз болып табылады. Жер қойнауын пайдаланушылардан газ сатып алудың ағымдағы бағасы оны өндіру құнынан төмен, ал нақты өткізу бағасы (газды өткізудің ағымдағы көтерме және бөлшек сауда бағасы) өткізу құнынан төмен;
- газ нарығының жалпы шығынына байланысты жеке инвесторлардың қызығушылығы төмен.

Алдағы тапшылық жағдайында ресурстық базаны ұлғайту Қор үшін стратегиялық маңызды басымдық болып табылады.

Өндірістің кәсіпорындардың толық қуатын пайдалана отырып, шикізат өндіруді ұлғайту экспорттық әлеуетті іске асыруға көмектеседі. Бұл сондай-ақ әлеуетті әлемдік қажеттіліктерді талдауға сәйкес сұранысқа ие тауарларға ерекше назар аударылатын қосылған құны жоғары өнім шығару үшін база құру бойынша шикізаттық тәуелсіздікті қамтамасыз етеді.

Ресурстық базаны ұлғайту геологиялық барлаудың жаңа жобаларын іске асыру, сондай-ақ жұмыс істеп тұрған кен орындарын кеңейту есебінен мүмкін болады.

Мәселен, 2022 жылы жұмыс істеп тұрған кен орындарында барлау және жете барлау нәтижелері бойынша 2022 жылы жалпы өсім 19 млн тоннаға дейін құрады. Бассейндік модельдеу және тарихи деректерді талдау нәтижелері бойынша мұнай жер қойнауын геологиялық зерттеу шеңберінде озыңқы сейсмикалық барлау жұмыстарын қою арқылы қосымша зерттеулерді қажет ететін ең перспективалы 5 учаске анықталды.

Қордың басым жобалар топтамасына газ өңдеу қуаттарын салу жөніндегі басым жобалар кірді. Тауарлық газ ресурстарын жылына 30 млрд м³-не дейін ұлғайту аясында «QazaqGas» ҰК» АҚ қуаттылығы жылына 1 млрд м³ болатын Қашаған МӨЗ-ін салу жобасын іске асыруда. Бұдан басқа, қуаттылығы жылына 2-4 млрд м³ болатын Қашаған газын «2А» сатысы бойынша қайта өңдеуді ұлғайту жобасын іске асыру жоспарлануда.

2024–2031 жылдары жаңа генерациялайтын қуаттарды іске қосу (жаңа электр сүзгілерін орната отырып, Екібастұз ГРЭС-1-де №1 энергия блогын қалпына келтіру, №3 және №4 блоктарды орната отырып, Екібастұз ГРЭС-2-ні кеңейту, ГРЭС-3 салу және т. б.) станциялардың көмір тұтынуын 233%-ға ұлғайтады және жылына шамамен 37,8 млн тоннаны құрайды, бұл «Самұрық-Энерго» АҚ несіңділерінде көмір өндіруді ұлғайтуды талап етеді.

Қолда бар инфрақұрылымды жаңғырту және салу

2022 жылы 1 344 млрд теңге сомасына 5 жоба пайдалануға берілді.

2022 жылы «Астрахань – Маңғышлақ» су құбырын реконструкциялау мен кеңейтуді, Кендірлі кентінде тұзсыздандыру зауытын салуды, Сарша жерін және «Жылы жағажай» курорттық аймағын газдандыруды, Маңғыстау облысының газ тасымалдау жүйесін реконструкциялауды, қуаты 1 млрд м³ Қашаған МӨЗ құрылысын, магистральдық су құбырының лупингін салуды қоса алғанда, басым инвестициялық жобалардың бірінші пакеті бойынша жұмыс жүргізілді. газ құбыры «Мақат – Солтүстік Кавказ» және Алматы ЖЭО 1, 2 және 3 газбен жабдықтауға арналған газ инфрақұрылымы.

2022 жылы қазақстандық газ-химия саласын елеулі түрде ілгерілетуге тиіс және жылына 500 мың тонна полипропиленнің түрлі маркаларын өндіретін «Kazakhstan Petrochemical Industries Inc.» ЖШС зауыты пайдалануға берілді. Кәсіпорынның үлкен экспорттық әлеуеті бар: өнімнің 10%-ын қажеттіліктерге сүйене отырып ішкі нарықта сату, ал 90%-ын Еуропа, Түркия, ҚХР және ТМД елдеріне экспорттау жоспарланған.

Сондай-ақ «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ Қашаған кен орнында шикі газ айдау компрессорларын жаңғырту және Қарашығанақ кен орнында газды кері айдаудың 4-ші компрессорын орнату бойынша жобаларды іске асырды. «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ үшін Қордан Қашаған жобасында 3,8 млрд АҚШ долларына 8,4% көлемінде үлесті сатып алу маңызды стратегиялық оқиға болды.

ЖЭК әлеуетін дамыту үшін бірегей өңірдегі Шелек дәлізінде қуаттылығы 60 МВт жел электр станциясы 300 МВт-қа дейін кеңейту перспективасымен пайдалануға берілді. Жаңа станцияға әрқайсысы номиналды қуаты 2,5 МВт болатын 24 жел қондырғысы кіреді. Жаңа ЖЭС жылына 225,7 млн кВт*сағ электр энергиясын өндіретін болады.

НЕГОС-та Түркістан облысында қуаты 220 кВт*сағ болатын «Орталық» қосалқы станциясының құрылысы бойынша жоба іске асырылды. 2022 жылы қосалқы станция пайдалануға берілді. Жобаның мақсаты – Қазақстан Республикасының энергетикалық қауіпсіздігін және ұлттық энергетикалық жүйенің сенімділігін арттыру. Икемді генерациялау режимі бар аралас циклді зауыт салу жаңартылатын энергия көздерін Қазақстан Республикасының энергетикалық жүйесіне интеграциялау үшін қолайлы жағдайлар жасайды.

2022 жылғы қарашада «СИБУР Холдинг» ЖАҚ стратегиялық серіктесінің полипропилен және полиэтилен өндіру жөніндегі жобаларға кіруі жөніндегі міндетті құжаттамаға қол қойылды.

Қор екі топтамадан тұратын басым жобалардың тізімін анықтады. Бірінші топтамаға 3,6 трлн теңге сомасына 13 жоба кіреді. Бұл Қазақстанның батыс облыстарын сумен қамтамасыз ету жобалары, газбен жабдықтау, электр энергетикасы және т/ж көлігін дамыту саласындағы жобалар. Екінші тізбе 20,4 млрд теңге сомасына 20 жобадан тұрады. Бұл мұнай-газ химиясы, газбен жабдықтау, электр энергетикасы, оның ішінде ЖЭК, телекоммуникация және т/ж көлігін дамыту саласындағы жобалар.

2023 жылы 1,3 мың тұрақты жұмыс орнын құрумен 1,6 трлн теңге сомасына 14 жобаны іске қосу жоспарланған. 4 жоба басым жобалар тізбесіне кіреді.

ЛАЙЫҚТЫ ЖҰМЫС ЖӘНЕ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ

Өнеркәсіпті дамыту және жұмыс орындарын құру

Ел дамуының ағымдағы әлеуметтік-экономикалық конъюнктурасын және Қордың ел экономикасы үшін рөлін (Қордың ел экономикасындағы үлесі 2022 жылы 5,7%-ды құрады) назарға ала отырып, біз ең алдымен Қазақстан экономикасына, оның ішінде Стратегиялық жобаларды іске асыру мақсатында инвестицияларға назар аудардық. Алдағы 7 жылда Қорды басқару моделі елдің әлеуметтік және инфрақұрылымдық дамуын қолдау міндеттері бар стратегиялық холдинг ретінде айқындалды.

Қор инфрақұрылымдық жобаларды, сондай-ақ өңірлік жобаларды және индустриялық даму жөніндегі жобаларды іске асыру арқылы ел экономикасын қолдау жөніндегі функцияны орындауды жалғастыруда.

Жауапты инвестициялар қағидатын қамтитын және ESG критерийлерін ескеретін Қордың инвестициялық саясатына сәйкес Қор жалпы сомасы 24 трлн теңгеден асатын Қор тобының басым инвестициялық жобаларының екі топтамасын іске асырады. Осы жобалар мұнай-газ химиясының, электр энергетикасының, газ инфрақұрылымының, теміржол көлігінің, телекоммуникацияның маңызды инфрақұрылымын кеңейту, Қазақстан үшін электр энергиясын жинақтаудың инновациялық жүйелері бар жел электр станцияларын салу салаларын қамтиды (7-кесте).

Басым жобаларды іске асыру Қор активтерінің қызметі мен құнына ұзақ мерзімді әсер етеді, жаңа жұмыс орындарын құруға мүмкіндік береді, сондай-ақ жүйе құраушы болады және салалардың дамуына және ел экономикасының нығаюына әсер етеді, тұтастай алғанда инвестициялық ахуалды жақсартуға әсер етеді.

Жаңа өнімді қайта бөлу және индустрияны құру

Қордың Қазақстан Республикасының экономикасындағы басты рөлі – жоғары технологиялық жобаларға инвестициялар арқылы, әсіресе шикізатты қайта өңдеу және қосылған құн тізбегін құру саласындағы экономиканы әртараптандыру және дамыту. Ол үшін біз инновациялық жобаларды іске асыру үшін ірі шетелдік инвесторларды тарту бойынша белсенді жұмыс істеп жатырмыз. Бұл өсуі мен дамуы әлеуеті жоғары жобаларды іске асыру үшін жағдай жасауға мүмкіндік беретін шетелдік инвесторлармен стратегиялық әріптестік арқылы жүзеге асырылады (мысалы, Қазақстан үшін электр энергиясын жинақтаудың инновациялық жүйелері бар жел электр станцияларын салу).

Өнеркәсіптік секторда қосылған құнды арттыруға қабілетті жоғары технологиялық өндірістерге ерекше назар аударылады.

Мұндай жобаның мысалы Қордың еншілес кәсіпорны – Kazakhstan Petrochemical Industries Inc ЖШС (KPI) 2022 жылғы қарашада ашылған интеграцияланған газ-химия кешенінің операторы болып табылады. KPI – Қазақстанның мұнай-газ химиясы саласындағы шикізатты терең өңдеуді жүзеге асыратын алғашқы ауқымды зауыт. Жоба Қазақстан экономикасын әртараптандыруға және экспорттық шикізаттық бағытынан шығуға бағытталған. Зауыт жылына 500 мың тоннаға дейін полипропилен өндіреді, бұл әлемдік полипропилен өндірісінің шамамен 1% құрайды және Қазақстанға осы өнімнің жетекші әлемдік өндірушілерінің қатарына кіруге мүмкіндік береді.

Қосымша, 2023 жылдан бастап 2027 жылдар аралығында Қор полиэтилен мен қажетті инфрақұрылымды өндіру жөніндегі жобаны іске асыруды жоспарлап отыр, осылайша өнімнің жаңа қайта бөліністерін құруды және өнеркәсіптік индустрияларды дамытуды жалғастыруда.

Химия, тамақ (желатин өндірісін құру, жеміс-жидек өсіру бойынша толық циклды өндіру, Агрофондты жасау), өңдеу өнеркәсібі (минерал-мақта плиталарынан сэндвич панельдерін өндіру, жылу оқшаулағыш материалдарды өндіру), құрылыс сияқты түрлі салаларда жаңа қайта бөлулерді дамыту жөніндегі жобаларды іске асыру жоспарлануда.

Жобалардың толық тізімі №7 кестеде көрсетілген. [GRI 203-1, GRI 203-2](#)

Кадрлық әлеуетті дамыту және жұмыс орындарын құру

Жаңа жұмыс орындарын құру біз өз қызметімізді жүзеге асыратын өңірлер үшін маңызды аспектілерге ие: әлеуметтік (жұмыссыздықты төмендету, өмір сүру деңгейін жақсарту), экономикалық (экономиканың өсуі, шағын бизнесті дамыту), кадрлық әлеуетті дамыту (мамандарды тарту және дамыту) және экономиканы әртараптандыру (белгілі бір секторларға тәуелділікті азайту).

Қор елдегі ең ірі жұмыс беруші болып табылады. Есепті жылы Қор тобында құрылған жұмыс орындарының саны 259 мың адамнан асты. Өнімнің жаңа қайта бөлінуіне шығу Қордың алдына кадрлық әлеуетті арттыру, жаңа салалардағы құзыреттілікті күшейту және үздік әлемдік тәжірибелерге сүйене отырып, жұмыскерлердің біліктілігін үздіксіз арттыру бойынша жаңа міндеттер қояды.

2022 жылы 5 682 уақытша және 709 тұрақты жұмыс орнын құра отырып, мұнай-газ химиясы, энергетика секторларында 5 жоба пайдалануға берілді. [GRI 203-2](#)

Қор тобының жаңа инвестициялық жобаларын іске асыру 50 мыңға жуық жұмыс орнын құруға мүмкіндік береді. [GRI 203-2](#)

Еңбек өнімділігінің артуы халықтың табысы мен әл-ауқатын арттыруда шешуші рөл атқарады. Біз болашақ ұрпақты сақтау және қолдау үшін ресурстарды ұтымды пайдалануға және өндірістің барлық факторларының үйлесімді жұмыс істеуіне ұмтыламыз. Бұл Қордың ағымдағы бағдарламалары мен жоспарларын еңбек өнімділігін арттыруға – қосылған құны жоғары секторларда өнімді жұмыс орындарын құруға және өндірісте озық технологияларды қолдануға шоғырландыруды талап етеді. Қазақстан Республикасының ұлттық даму жоспарына сәйкес, 2025 жылға қарай бүкіл ел бойынша еңбек өнімділігін 45%-ға арттыру мақсаты қойылды. Қор бұл мақсатты 2023–2032 жылдарға арналған даму жоспарында көрсетті және 2032 жылға қарай еңбек өнімділігін 2021 жылғы көрсеткішпен салыстырғанда 1,5 есеге арттыруды жоспарлап отыр.

Инфрақұрылым мен нарықтарға тең қол жетімділік

Қор компаниялары тобын реформалау аясында инфрақұрылым мен нарықтарға тең қолжетімділікті құру жолымен отандық бизнесті дамытуды ынталандыру бойынша жұмыс өзінің жалғасын табуда.

«Самұрық-Энерго» АҚ Екібастұз ГРЭС-1, ГРЭС-2 және Мойнақ СЭС-тен электр энергиясын тұлғалардың бірыңғай тобы

құрамында орталықтандырылған өткізуді жүзеге асырады. Адамдардың бірыңғай тобынан электр энергиясын сатудың мақсаты бенітілген шекті тарифтердегі айырмашылықтарға байланысты кемсітушілікті қоспағанда, нарық субъектілеріне тең жағдайлар ұсыну болып табылады. Электр энергиясын орталықтандырылған сату нарықтың барлық субъектілері үшін электр энергиясының орташа өлшенген құнын анықтауға мүмкіндік береді.

Қазақстан Республикасы Президентінің тапсырмасына сәйкес, халықты табиғи газбен қамтуды 2030 жылға қарай 13,5 млн адамға (65%) дейін ұлғайту мақсатында елді, оның ішінде солтүстік өңірлерді одан әрі газдандыру жалғастырылатын болады. Осы тапсырманы іске асыру шеңберінде әртүрлі нұсқалар, оның ішінде «Сарыарқа» магистральдық газ құбыры жобасының одан әрі кезеңдерін салу зерттелуде.

Сондай-ақ, «Әділетті Қазақстан: Бәріміз және әрқайсымыз үшін. Қазір және әрдайым» атты Қазақстан Республикасы Президентінің сайлауалды бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-қимыл жоспарына сәйкес Қорға жылына 21 млн тоннаға дейін қайта өңдеу көлемін ұлғайту арқылы ішкі нарықты мұнай өнімдерінің негізгі түрлерімен қамтамасыз ету міндеті жүктелді. Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігі әзірлеген Жол картасы жобасының шеңберінде

Шымкент мұнай өңдеу зауытын жылына 6-дан 9 млн тоннаға дейін кеңейтудің базалық жобасы басталды. ШМӨЗ кеңейту жобасын аяқтау 2029 жылға жоспарланған. ШМӨЗ-де қайта өңдеудің жобалық қуатын ұлғайту қайта өңдеу көлемін жылына 21,3 млн тоннаға дейін ұлғайтуға мүмкіндік береді.

Біз газ, көмір және электр энергиясын жеткізу, вагондарды беру және басқа инфрақұрылымға қол жеткізу нарықтарына қатысушылар үшін ашық тетіктерді енгізуді және кедергілерді жоюды қамтамасыз етеміз.

ТАЗА СУ

Біз қатысатын өңірлерде сумен қамтамасыз ету мәселелерін шешуге бағытталған жобаларды іске асырамыз.

2022 жылы Қаражанбас кен орнында қабат суын тұщыландыру зауыты іске қосылды. Жобаның мақсаты – өңірдегі ауыз су тапшылығының әлеуметтік мәселелерін шешу. [GRI 203-2](#) Енді «Қаражанбасмұнай» АҚ өз қызметінде Еділ суының орнына өндірістік мақсатта зауыт өнімдерін (тазартылған ілеспе өндірілетін су) пайдаланады. Тұщы су кен орнын тұтынудың төмендеуі нәтижесінде (1,2 млн м³) аймақ тұрғындарына қосымша 1,2 млн м³ Еділ суы қайта бөлінеді.

«Астрахань – Маңғышлақ» магистральдық су құбырын қайта жаңарту және кеңейту жобасы батыс өңірлердегі су тапшылығын шешу және халықты, ауыл шаруашылығы өндірушілерін, өнеркәсіп және мұнай-газ өндіруші кәсіпорындарды сумен қамтамасыз ету мақсатында іске асырылуда. Суағар Атырау облысының Құрманғазы, Исатай және Жылыой аудандарының тұтынушылары үшін су берудің нақты жылдық көлемі 4,8 млн м³, сондай-ақ Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласы, Бейнеу, Маңғыстау, Қарақия және Түпқараған аудандары үшін су берудің жылдық көлемі 10,5 млн м³ болатын жалғыз орталықтандырылған көзі болып табылады. Суды тұтынатын халық Маңғыстау облысы санының 35%-дан астамын және Атырау облысы санының 28%-дан астамын құрайды. Жыл сайын халықтың су тұтынуы 4-5%-ға артады. Қайта құру жобасында магистральдық су құбырының өткізу қабілетін ұлғайту және тозған жабдықты жаңарту көзделген. 2022 жылы құрылыс-монтаж жұмыстары басталды, жобаны 2023 жылы аяқтау жоспарлануда.

Қордың жоспарында «Қуаттылығы тәулігіне 50 000 м³ Кендерлиде теңіз суын тұщыландыру зауытын салу» тағы бір жобаны іске асыру бар. Жобаны 2024 жылдың соңына дейін аяқтау жоспарлануда. [GRI 203-2](#)

Жобаның мақсаты – Жаңаөзен қаласы мен жақын маңдағы елді мекендердің халқы мен кәсіпорындарын ауыз сумен қамтамасыз ету. Жоба рентабельділігі төмен болып табылады және Қор тобының өз қаражаты есебінен іске асырылады. Жобаны іске асыру «Астрахань – Маңғышлақ» магистральдық су құбырына технологиялық жүктемені тұщыландыру зауытының жобалық қуатына сәйкес азайтуға мүмкіндік береді.

ҚОЛ ЖЕТІМДІ ЖӘНЕ ТАЗА ЭНЕРГИЯ

Сенімді энергетика

Қазақстанда халықты қолдау және өмір сүру жағдайларын жақсарту үшін «QazaqGaz» ҰН» АҚ, оның газ тарату желісі жаңадан құрылғандарды қоса алғанда, елдің 16 өңірінде ұсынылған, өзінің қатысатын өңірлерінде әлеуметтік маңызы бар жобаларды іске асырады. «QazaqGaz» ҰН» АҚ қызметін іске асырудың қатысу өңірлері үшін жоғары әлеуметтік және стратегиялық маңызы бар:

- энергетикалық қауіпсіздікті, сенімді және үздіксіз газбен жабдықтауды қамтамасыз ету;
- өнеркәсіптік объектілер мен кәсіпкерлік субъектілерін табиғи газға ауыстыру.

2022 жылдың қорытындысы бойынша азаматтардың 57,7%-ы (11 млн адам) газға қол жеткізе алады. 2022 жылы 160 елді мекенде 143 000 жаңа тұтынушы газға қол жеткізді. Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес, халықты табиғи газбен қамтуды 2030 жылға қарай 13,5 млн адамға (65%) дейін ұлғайту мақсатында елді, оның ішінде солтүстік өңірлерді одан әрі газдандыру жалғастырылатын болады. 2022 жылы «ҚазМұнайГаз» ҰН АҚ-ның жіберіп алған пайдасы 453,9 млрд теңгені құрады.

Қазіргі уақытта Қор ішкі тұтынушылар үшін газ бағасының өсуін одан әрі тежеу саясатын ұстанады. Халықтың әлеуметтік қорғалмаған топтары үшін газ бағасы басым тәртіппен тежелетін болады. «QazaqGaz» ҰН» АҚ жыл сайын Энергетика министрлігі бекітетін шекті көтерме бағамен тауарлық газды көтерме саудада өткізуді жүзеге асырады. [GRI 203-2](#)

Ресурсты үнемдеу

Қоршаған ортаға, атап айтқанда климатқа теріс әсерді азайту үшін кешенді стратегия қажет. Бұл экологиялық саналы ойлауды дамытуды, жаһандық ESG бағалауларын алуды және қоршаған ортаға әсерді бақылау үшін цифрлық инновацияларды пайдалануды білдіреді.

Қордың активтері Қазақстан экономикасының электр энергетикасы, пайдалы қазбаларды өндіру және өңдеу, көлік және телекоммуникация сияқты маңызды секторларында шоғырланған, олар энергия үнемдеудің айтарлықтай әлеуетіне ие, деп энергетикалық аудиттердің нәтижелері көрсетеді.

Қор энергия тиімділігін арттыру және өз өндірістерінің энергия сыйымдылығын төмендету бойынша тұрақты жұмыс жүргізуде. Осылайша, 2014 жылдан бастап 2020 жылға дейін энергия тиімділігін арттырудың кешенді бағдарламасы іске асырылды, оны іске асыру тауар өнімінің жалпы көлемінің энергия сыйымдылығы индексінің 2014 жылмен салыстырғанда 27%-ға (3,6 т.т./млн теңгеге дейін) қысқартуға мүмкіндік берді. Жаңғырту және энергия үнемдеу шеңберінде ескі (тиімділігі аз) жабдықты жаңасына ауыстыру, мазуттан табиғи газға көшу (өндіруші объектілерде отын ретінде) және дебитті ұлғайту үшін жаңа буын қоспаларын пайдалану орындалады.

ТАЗА АУА

Электр энергиясын және жылуды өндіру үшін көмірді пайдаланудың жоғары үлесі, сондай-ақ біздің компанияның портфелінде көмірсутек отынын өзінің өндірістік және операциялық қызметін қамтамасыз ету үшін пайдаланатын компаниялардың болуы атмосфералық ауаның ластануына және климаттың өзгеруіне әсер етуіне негізгі үлес қосады (Қор кәсіпорындары елдегі ластаушы заттар шығарындыларының 26,5% -ы тиесілі¹⁰).

Біздің негізгі экологиялық міндеттеріміздің бірі өндірістік қызмет нәтижесінде ластаушы заттардың шығарындыларын азайту және мұнай-газ өндіру активтерінде тұрақты алаудың нөлдік деңгейіне қол жеткізу болып табылады.

Біз ластаушы заттардың шығарындыларын азайтуға бағытталған іс-шараларды іске асыруды жалғастыруды жоспарлап отырмыз: көмір қуаттарын табиғи газға ауыстыру, төмен көміртекті энергетика қуаттарын кеңейту (АЭС және ЖЭН) технологиялық жабдықты жаңғырту, энергия үнемдейтін технологияларды енгізу, жылу энергиясын өндіру мен тұтынуды оңтайландыру, сондай-ақ меншікті төмен көміртекті генерациялау көздерін дамыту, сондай-ақ ең үздік қолжетімді техникаларды (таза көмір және шығарындыларды ұстау технологиялары). [GRI 203-2](#)

Қордың электр станцияларында электрсүзгілерді күлді ұстау саласындағы жетекші әлемдік өндірушілердің жаңа буын сүзгілеріне ауыстыру аяқталды. Ұстаудың ҚТҚ-на 99,6% қол жеткізілді. Электр сүзгілерін жаңғырту жөніндегі іс-шаралар атмосфераға күл шығарындыларын бір блокқа 17 мың тоннаға қысқартуға мүмкіндік берді. Азот тотығының 650 мг/м³ аспайтын концентрациясын қамтамасыз ететін төмен эмиссиялы қыздырғыш құрылғылар енгізілді.

Біз нақты уақыт режимінде қоршаған ортаға эмиссиялардың мониторингін жүзеге асыруға мүмкіндік беретін қауіптілігі

І-санаттағы 12 объектіні (мұнай және газ өндіру, мұнай мен газды қайта өңдеу, газ химиясы, электр энергиясын өндіру секторларында) ластаушы заттар эмиссияларын мониторингтеудің автоматтандырылған жүйелерімен жарақтандыру жөніндегі бағдарламаны жалғастырамыз. Екі объектіде орнату аяқталды. Қалған объектілерде орнатуды 2023 жылы аяқтау күтілуде.

Жақын арада іске асыруға жоспарланған жобалар портфеліне станцияларды табиғи газды жағуға көшіру есебінен Алматы қаласының қоршаған ортасына теріс әсерді азайту, сондай-ақ Алматы қаласы мен Алматы өңірінің тұтынушыларын жылу және электр энергиясымен сенімді және үздіксіз жабдықтаумен қамтамасыз ету жөніндегі жобалар кірді:

- Алматы ЖЭО-2 алаңында қуаттылығы 600 МВт-қа дейінгі газ турбиналық технологияларды пайдалана отырып, жаңа станция салуды көздейтін қоршаған ортаға әсерді барынша азайта отырып, Алматы ЖЭО-2-ні жаңғырту;
- станцияның қуатын 450 МВт дейін ұлғайта отырып, БГҚ базасында Алматы ЖЭО-3 қайта жаңарту;
- Алматы ЖЭО-1 алаңында қуаты 200-250 МВт БГҚ салу.

Сарапшылардың бағалауы бойынша станцияны газдандыру жобасы Қазақстан Республикасы мен Еуропалық Одақтың ең қатаң талаптарына сәйкес келеді. Алматы энергокешенін газдандырғаннан кейін ластаушы заттар шығарындыларының күтілетін қысқаруы – 88%-ға (немесе 8 есе) 49,6 мың тоннадан 6 мың тоннаға дейін. «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы бойынша ластаушы заттардың үлестік шығарындыларының күтілетін қысқаруы – 10,1 г/нВт*сағ-тан 8,6 г/нВт*сағ-қа дейін 14%-ға.

Мұнай мен газды өндіру және қайта өңдеу секторында ластаушы заттардың шығарындыларын азайту бойынша жұмыстар жүргізілуде. «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ компаниясы тобының мұнай өңдеу зауыттары «Жасыл Қазақстан» ұлттық жобасына енгізілген, оның мақсаты Қазақстандағы ауа сапасын жақсарту болып табылады. Осы жоба аясында осы

¹⁰ 2022 жылы Қазақстанда ластаушы заттардың шығарындылары бойынша деректер алдын ала болып табылады және 2,3 млн тоннаны құрайды.

зауыттардағы шығарындылар лимитін жылына 30,7-ден 20 мың тоннаға дейін төмендету (35%-ға дейін төмендету) көзделген. Жоба аясында 2025 жылға дейін ауаның ластануын төмендетуге бағытталған іс-шаралар іске асырылатын болады. Мұнай өңдеу зауыттарында технологиялық пештердегі техникалық ескірген оттықтарды ауыстыру, зауыттың отын желісіне алау газдарын қайтару, баяу кокстеу қондырғысының реакторларын булау кезінде буды ұстау жүйесін жаңғырту, технологиялық пештерде техникалық ескірген оттықтарды ауыстыру, герметикалық құю эстакадасына арналған жеңіл мұнай өнімдері, резервуарлардағы понтондарды монтаждау және т. б. қамтитын Энергия және ресурс үнемдеу және

атмосфералық ауаға шығарындыларды 2031 жылға дейін төмендету жөніндегі нысаналы көрсеткіштері бар іс-шаралар жоспары бенітілді.

Атмосфералық ауаға шығарындыларды азайту жөніндегі біздің маңызды міндеттеріміздің бірі – Қордағы ластаушы заттар шығарындыларының ең ірі эмитенттерінің бірі ретінде мұнай мен газды өндіру және қайта өңдеу секторында шикі газдың пайдалы пайдаланылуын және кәдеге жаратылуын арттыру, газдың алау жағылуын барынша азайту. «ҚазМұнайГаз» ҰК» АҚ шикі газды тұрақты жағу көлемін барынша азайту мақсатында 2015 жылы Дүниежүзілік Банктің «2030 жылға

қарай ілесле мұнай газын толық кәдеге жарату» бастамасын қолдады.

Соңғы жылдары шикі газды пайдалы пайдалануды арттыру бойынша бірқатар іс-шаралар іске асырылды, нәтижесінде бұл көрсеткіш жақсарды және 2022 жылдың қорытындысы бойынша 98,8% -ды құрады. Шикі газды алау ретінде жағу көлемі 2017 жылмен салыстырғанда 89%-ға қысқарды. Газды жағу көрсеткіші өндірілген КСШ-ның 1 мың тоннасына 1,5 тонна деңгейінде (2021 жылы – 2,1, 2020 жылы – 2,2), бұл 2021 жылғы көрсеткіштен 29%-ға және IOGP орташа салалық көрсеткішінен 84%-ға төмен.

6–КЕСТЕ. ҚОР ТОБЫНЫҢ ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖОБАЛАРЫ (БАҒЫТТАР БОЙЫНША) [GRI203-1](#), [GRI203-2](#)

Өнеркәсіп, инновация және инфрақұрылым

Жобаның атауы	Жобаның мақсаты	Іске асыру мерзімдері
Алматы қаласында ЖЭО-1, ЖЭО-2, ЖЭО-3 үшін газ инфрақұрылымын салу	Алматы қаласы мен Алматы өңірінің тұтынушыларын газбен қамтамасыз ету.	2021 жылғы қараша – 2023 жылғы желтоқсан
Станцияның қуатын 450 МВт дейін ұлғайта отырып, БГҚ базасында Алматы ЖЭО-3 қайта жаңарту	Алматы қаласы мен Алматы өңірінің тұтынушыларын жүктеме кестелеріне және температуралық режимдерге сәйкес электр және жылу энергиясымен сенімді және үздіксіз жабдықтаумен қамтамасыз ету.	2021–2025 жж.
Қуаты 200-250 МВт БГҚ құрылысымен ЖЭО-1-ді кеңейту	Алматы қаласын жылыту және электрлендіру сенімділігін қамтамасыз ету үшін қуаты 200-250 МВт БГҚ салумен Алматы ЖЭО-1-ді кеңейту.	2021–2026 жж.
Алматы қаласының кабельдік желілерін қайта құру	Кабельдік желілердегі жоғалтуды азайту және апаттық ажыратуды азайту.	2022–2030 жж.
«Достық – Мойынты» т/ж учаснесінде екінші жол салу	Пойыздар қозғалысының жылдамдығын арттыру. Қытай – Еуропа бағыты бойынша Қазақстанның негізгі транзиттік дәлізінің өткізу және тасымалдау қабілетін арттыру.	2022–2025 жж.
Қазақстан Республикасында 5G желісін салу	Мобильді интернетке неғ жолақты қол жетімділікті қамтамасыз ету және деректерді беру жылдамдығын сәйкесінше арттыру.	2027 ж. желтоқсан
Наспий теңізінің түбімен магистральдың ТОВЖ төсеуі	Өзірбайжанның Қазақстанға Наспий түбімен өтетін Өзірбайжан – Қазақстан бағыты бойынша Еуропадан Қытайға дейін цифрлық дәліз құру және сол арқылы Орта Азия мен Қытайға интернет-трафик транзиті. Еліміздің өңірлік цифрлық хаб ретіндегі мәртебесін арттыру жөніндегі маңызды және ауқымды жобалардың бірі. Бұл жобаны іске асыру деректер транзитінің ағындарын өртараптандыруға мүмкіндік береді.	2023–2024 жж.
«Дарбаза – Мақтаарал» теміржол желісінің құрылысы	«Сарыағаш» өткізу пунктін түсіру және жылына 10 млн тоннаға дейін қосымша жүк ағынын тарту, сондай-ақ Түркістан облысы Мақтарал ауданын негізгі темір жол тармағымен жалғау.	2024–2025 жж.
Маңғыстау облысының газ тасымалдау жүйесін қайта жаңарту	Жоба 2-ші жіпті салуды және «Бейнеу Жаңаөзен» газ құбырының бірінші желісін күрделі жөндеуді, «Жаңаөзен – Ақтау» газ құбырының үш желісін күрделі жөндеуді, сондай-ақ «Жаңаөзен» және «Бейнеу» компрессорлық станцияларын қайта жаңартуды көздейді.	2021 жылғы тамыз- 2024 жылғы желтоқсан

Қолданыстағы Семей – Ақтоғай теміржол учаскесіне шыға отырып, қазақстан-қытай шекарасында «Бақты» үшінші теміржол шекара өткелін салу	Қытай бағытындағы өткізу қабілетін 20 млн тоннаға дейін ұлғайту	2024–2025 жж.
Түркістан облысында қуаты 1000 МВт дейінгі БГҚ базасында электр станциясын салу	Құрылыс елдің энергетикалық қауіпсіздігін арттырады, атап айтқанда, жетіспейтін энергетикалық қуаттарды өтеуге, Орталық Азияның (Өзбекстан, Қырғызстан) энергетикалық жүйесі құратын авариялық кернеу айырмашылықтарын теңестіруге және әлеуметтік-бағдарланған тіршілікті қамтамасыз ететін объектілерді дербес үздіксіз энергиямен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Сонымен қатар, бұл станция жаңартылатын энергия көздерін ұлттық энергетикалық жүйеге интеграциялау үшін қолайлы жағдайлар жасайды. Станция құрылысы үшін 2 мың жаңа жұмыс орны құрылады.	2022–2025 жж.
«Бейнеу – Бозой – Шымкент» МГ екінші желісін салу (1-кезең)	Ел халқын газдандырумен қамтуды ұлғайту үшін газ тасымалдау жүйесінің қуатын арттыру, өнеркәсіптік тұтынушыларды газбен қамтамасыз ету	2023–2029 жж.
Алматы торабын айналып өтетін айналма т/ж желісін салу	Қала арқылы жүнтерді жеткізуді орта есеппен 24 сағатқа дейін қысқартуға және Алматы станциясын түсіруге мүмкіндік береді	2023–2024 жж.
№3 ст. энергия блогын орната отырып Екібастұз ГРЭС-2-ні кеңейту және қайта салу	Болашақ энергия тапшылығын еңсеру үшін Қор электр генерациясының жаңа қуаттарын құру жөніндегі жобаны іске асыруда	2006–2025 жж.
№4 ст. энергия блогын орната отырып Екібастұз ГРЭС-2-ні кеңейту		2022–2028 жж.

Лайықты жұмыс және экономикалық өсу

Полиэтиленді өндіру жобасы	Зауыт өңірдегі әлеуметтік тұрақтылықты сақтауға және жаңа жұмыс орындарын құруға ықпал ететін болады. Атап айтқанда, құрылыс кезеңінде шамамен 8000 жұмыс орны, ал пайдалану кезеңінде – 875 тұрақты орын құрылатын болады. Елдің ЖІӨ-ге қосқан үлесі 1,2% деңгейінде бағаланады. Оң шешім қабылданған жағдайда Полиэтилен өндіру жөніндегі жобаны іске асыру Қор бизнесінің тиімділігін арттыруға және оны әртараптандыруды, сондай-ақ технологиялық және жоғары маржиналды өнім шығару (қосылған құн тізбегінің тиімділігін арттыру, бизнесті әртараптандыру және көмірсутек шикізатынан өндірілетін өнімдер портфелін кеңейту) есебінен тұтастай алғанда ел экономикасының бәсекеге қабілеттілігін жақсартуға мүмкіндік береді.	2022–2028 жж.
Қазақстанда бутадиең және оның туындыларын өндіру	Жобаны іске асыру құрылыс кезеңінде 2000-нан астам жұмыс орнын және пайдалану кезеңінде 700 жұмыс орнын (жоғары білікті мамандар) құруға мүмкіндік береді.	2022–2025 жж.
Қуаттылығы жылына 800 мың тонна күкірт қышқылы зауытын салу	Жаңа жұмыс орындарын құруға мүмкіндік береді (құрылыс кезінде 800 адам, пайдалану кезінде 500 адам). Өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуын арттырады, жыл сайынғы салық аударымдары ≈ 4 млрд теңгені құрайды. Күкірт қышқылының импортына тәуелділікті төмендетеді (импорт: 2021 ж. ≈ 10%, 2022 ≈ 38% құрады). Күкірт қышқылының тапшылығы қауіпін жояды: Қазақстан Республикасында күкірт қышқылының күтілетін тапшылығы 2025 жылға қарай 1516 мың тоннаны құрайды. Ілеспе электр энергиясын өндіру 30 МВт құрайды.	2022–2026 жж.

Таза су

«Астрахань – Маңғышлақ» магистральдық су құбырын қайта жаңарту және кеңейту	«Астрахань – Маңғышлақ» магистральдық су құбырының өткізу қабілетін ұлғайту және халықты, ауыл шаруашылығы өндірушілерін, өнеркәсіп және мұнай-газ өндіруші кәсіпорындарды сумен қамтамасыз ету үшін тозған жабдықтарды жаңарту. Су құбыры Атырау облысының Құрманғазы, Исатай және Жылыой аудандарының тұтынушылары үшін су берудің нақты жылдық көлемі 4,8 млн м ³ , сондай-ақ Маңғыстау облысының Жаңаөзен қаласы, Бейнеу, Маңғыстау, Қарақия және Түпқараған аудандары үшін су берудің жылдық көлемі 10,5 млн м ³ болатын жалғыз орталықтандырылған көзі болып табылады. Суды тұтынатын халық Маңғыстау облысы санының 35%-дан астамын және Атырау облысы санының 28%-дан астамын құрайды. Жыл сайын халықтың су тұтынуы 4-5%-ға артады.	2022–2023 жж.
«Кендерли» теңіз суын тұщыландыру зауытын салу	Жаңаөзен қаласының халқы мен кәсіпорындарын сумен қамтамасыз ету және «Астрахань – Маңғышлақ» су құбырына жүктемені азайту	2023–2024 жж.

Қол жетімді және таза энергия

Батыс Қазақстан энергосыstemінің БЭЖ-мен бірлестігі	Елдің Батыс облыстары арасында 220 кВт электр желілерін күшейте отырып, Қазақстанның БЭЖ Батыс аймағының тұтынушыларын электрмен жабдықтаудың өткізу қабілеті мен сенімділігін арттыру, сондай-ақ құрылысқа жоспарланған жел және газ генерациясының ірі объектілерінің қуатын беруді қамтамасыз ету	2022–2028 жж.
БЭЖ оңтүстік аймағының электр желісін күшейту	Тұтынушыларды электрмен жабдықтаудың сенімділігін қамтамасыз ету және оңтүстік аймақ облыстары арасындағы электр байланысын күшейту үшін ел аумағы бойынша Қазақстанның БЭЖ оңтүстік аймағының электр энергетикалық жүйесін күшейту.	2021–2027 жж.
Қазақстанның оңтүстік-шығысында «Total Open» – пен бірлесіп энергия жинақтау жүйесімен қуаты 1 ГВт болатын ЖЭС салу	Жобаны іске асыру елімізде «жасыл» электр энергиясын өндіруді ұлғайтады және көмірқышқыл газы шығарындыларының алдын алуға мүмкіндік береді (шамамен 3 млн тонна CO ₂ -балама)	2021–2027 жж.
«ACWA Power»-пен бірлесіп қуаты 1 ГВт болатын жел электр станциясын салу	Жобаны іске асыру елімізде «жасыл» электр энергиясын өндіруді ұлғайтады және көмірқышқыл газы шығарындыларының алдын алуға мүмкіндік береді	анықталады
«Қашаған» газ өңдеу зауытының құрылысы (1-кезең)	Елді одан әрі газдандыру үшін ресурстық базаны кеңейту, Қазақстанның газ өңдеу саласын дамыту және қоршаған ортаны қорғау	ақпан 2021 – сәуір 2025
«Мақат – Солтүстік Кавказ» МГ лупингінің құрылысы	Атырау қаласы мен Атырау облысының халқын және ірі өнеркәсіп кәсіпорындарын газбен жабдықтаудың сенімділігін қамтамасыз ету және бір тізбекті газ құбырын тоқтатуға байланысты төтенше жағдайлардың алдын алу.	қараша 2021 – маусым 2023
«Сарша» аймағын және «Жылы жағажай» курорттық аймағын газдандыру	Маңғыстау облысындағы «Сарша» жерінің және «Жылы жағажай» курорттық аймағының тұтынушыларын табиғи газбен қамтамасыз ету	шілде 2021 – маусым 2023
Қуаты 2 800 МВт дейінгі АЭС салу	Елдің Батыс облыстары арасында 220 кВт электр желілерін күшейте отырып, Қазақстанның БЭЖ Батыс аймағының тұтынушыларын электрмен жабдықтаудың өткізу қабілеті мен сенімділігін арттыру, сондай-ақ құрылысқа жоспарланған жел және газ генерациясының ірі объектілерінің қуатын беруді қамтамасыз ету	2022–2035 жж.
Таза ауа		
Шикі газды кәдеге жарату бойынша Қашаған жобасын дамыту (2-кезең)	Энергетикалық ауысу үшін тауарлық газ – «өтпелі» отын түрін өндіру	2023–2028 жж.
Таза көмір технологиясы негізінде №1 және №2 ст. энергия блоктарын орната отырып Енібастұз ГРЭС-3-ті салу	Болашақ энергия тапшылығын еңсеру үшін Қор таза көмір технологиясы негізінде электр генерациясының жаңа қуаттарын құру жөніндегі жобаны іске асыруда	2023–2030 жж.
Қуаттылығы 600 МВт дейінгі Алматы ЖЭС-2 БГҒ-ны салу	Станцияны табиғи газды жағуға ауыстыру, сондай-ақ Алматы мен Алматы өңірінің тұтынушыларын жүктеме кестесіне сәйкес жылу және электр энергиясымен сенімді және үздіксіз жабдықтаумен қамтамасыз ету есебінен станцияның Алматының экологиялық жағдайына теріс экологиялық әсерін азайту	2020–2026 жж.

Көміртектендіру жөніндегі мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған Қордың инфрақұрылымдық жобалары, үздік тәжірибелері, технологиялық шешімдері туралы ақпаратты «Самұрық-Қазына» АҚ-ның төмен көміртекті бизнес-моделіне көшу жоспарынан таба аласыз (Қордың Төмен көміртекті даму тұжырымдамасы тұжырымдамасына 1-қосымша https://sk.kz/investors/financial-performance/reports/low-carbon_development_concept_ru.pdf).

Нәліктен бұл біз үшін маңызды?

Компаниялар тобы қызметінің 25%-ы әлеуметтік маңызды деп танылған. Сондықтан еліміздің және азаматтарымыздың әл-ауқаты – біздің басымдылығымыз, ал Қор халық үшін оң әсері материалдық пайдадан айтарлықтай асып түсетін инвестициялық шешімдер қабылдауға мүдделі.

Біздің мақсаттарымыз бен міндеттеріміз:

- Ол бар аймақтарда әлеуметтік маңызы бар жобаларды жүзеге асыру
- Қайырымдылық және корпоративтік демеушілік қызметтерді жүзеге асыру, сондай-ақ корпоративтік волонтерлік қызметті насихаттау

Маңызды тақырыптар	Әсер түрі	Тікелей әсер ету	Жанама әсер
Жергілікті қауымдастықтар	+-	●●	
Жанама экономикалық әсерлер	+	●●●	●●●
Сатып алу тәңірибесі	+	●●●	●●●

Әсер ету түрі: + оң – теріс

Материалдық деңгейі:

- күшті
- орташа
- әлсіз

ӨҢІРЛЕРДІҢ ТҰРАҚТЫ ДАМУЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТЕ ОТЫРЫП

GRI 3-3

Қордың қызметі тек пайда табуға ғана емес, біз экономиканың әртүрлі салалары арасында қаражатты ел мен азаматтарымыздың игілігі үшін қайта бөлу функциясын орындаймыз. Керісінше, Қордың әлеуметтік инфрақұрылымды жаңғырту және қолдау жөніндегі қызметі жанама әлеуметтік әсер материалдық шығындардан едәуір асатын инвестициялық шешімдер қабылдауды талап етеді. 2022 жылы Қорды тоғыспалы субсидиялау сомасы 918 млрд теңгені құрады. Бұл ретте 256 млрд теңге тарифпен жабылмаған күрделі салымдардың сомасын құрады.

Жалпы, Қордың компаниялар тобы қызметінің 143 түрінің 36-сы немесе 25%-ы әлеуметтік маңызды болып табылады: газды ішкі нарыққа өткізу, ішкі жолаушылар тасымалы және басқалар.

Қордың әлеуметтік маңызы бар қызметі ел экономикасының барлық негізгі секторларында ұсынылған, мысалы:

- азаматтарды газбен және сумен қамтамасыз ету;
- Қазақстан Республикасы бойынша сәлемдемелерді жіберу, мерзімді басылымдарды тарату, зейнетақылар мен жәрдемақыларды төлеу;
- жолаушылар тасымалы, ішкі қатынастағы жүк тасымалы;
- ішкі жолаушылар авиатасымалдары;
- телекоммуникациялық қызметтерді ұсыну;
- экономиканы және халықтың әл-ауқатын нығайту үшін құрылыс;
- отандық кәсіпкерлікті қолдау және импортты алмастыруды дамыту;
- қайырымдылық.

ШАЛҒАЙ АЙМАҚТАРҒА ҚАМҚОРЛЫҚ ЖАСАУ

«Қазпошта» АҚ ұлттық компаниясы Қазақстан экономикасында маңызды рөл атқарады және пошта қызметтері нарығындағы басты ойыншы болып табылады. Қор көрсетілетін пошта қызметтерінің сенімділігі мен жоғары сапасының негізі болып табылады. Қордың компаниялар тобына кіретін «Қазпошта» АҚ қызметтердің кең ауқымен ұсынады: пошта, қаржы, агенттік және цифрлық қызметтер, сондай-ақ бүкіл ел бойынша көптеген бөлімшелері бар (барлық маңызды елді мекендерде 2700-ден астам бөлімшелер), бұл халыққа еліміздің кез келген нүктесінде қызметтерге ең көп қол жеткізуге мүмкіндік береді төмен бағамен.

«Қазпошта» АҚ халыққа сұранысқа ие пошта қызметтерін елдегі ең төмен бағамен ұсынады. Мәселен, жазылу бойынша мерзімді баспасөз басылымдарын тарату бойынша қызметтер көрсету кезінде компания оларды ауылда және қалада жеткізу бойынша шығынға ұшырайды.

Пошташылардың тұрақты және таптырмас жұмысы бар дәстүрлі пошта қызметтерінен басқа, «Қазпошта» АҚ қаржылық қызметтер көрсетеді, олардың қатарына зейнетақы төлеу кіреді. «80 плюс жеткізу» арнайы қызметі 80 жастан асқан зейнеткерлерге зейнетақыны тегін жеткізу қызметін пайдалануға мүмкіндік береді. Ақшаны пошта операторлары өз учаскелерінде адресатқа тікелей жеткізеді. [GRI 203-2](#)

«Қазақтелефон» АҚ ауылдық жерлерде байланысты дамытуды жалғастыруда. Екі жыл ішінде Компания бір жарым миллионнан астам ауыл тұрғындарын заманауи байланыс технологияларымен қамтамасыз етті. 2023 жылы LTE желісін орналастыру арқылы тағы 142 ауылдық елді мекенді интернетпен қамтамасыз ету жоспарлануда. Сондай-ақ 2023–2024 жылдарға арналған. [GRI 203-2](#)

АШЫҚ КӨЛІК ДӘЛІЗДЕРІ ЖӘНЕ ЛОГИСТИКА

Теміржол көлігі ел инфрақұрылымының маңызды элементі болып табылады, ол қалалар мен аймақтар арасындағы байланысты қамтамасыз етеді, сонымен қатар экономиканың дамуына ықпал етеді. Сондықтан Үкімет саяхатты халықтың барлық топтарына қолжетімді ету үшін пойыз билеттерінің құнын төмендетуге тырысады. Тарифтердің өсуін тежеу тәсілдерінің бірі билеттердің құнын субсидиялау болып табылады. Бұл ретте мемлекеттік субсидиялардың (38 млрд теңге) арқасында жолаушылар тасымалының құны көтерілмейді. [GRI 203-2](#)

Есепті жылы жолаушылар айналымы 12,4 млн п-км-ден асты (2021 жылмен салыстырғанда 30%-ға артық).

«Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ жолаушылар тасымалы жағдайларын жақсарту бойынша белсенді жұмыс жүргізуде. Компания жолаушылар вагондарының паркін жаңартуға, соның ішінде қазіргі заманғы жайлылық пен қауіпсіздік жағдайлары бар жаңа вагондарды сатып алуға инвестиция салады. Мәселен, 2022 жылы Қазақстанның жолаушылар теміржол паркі 62 «Тальго» вагонын толықтырды, ал алдағы жылдары тағы 500-ге жуық жаңа вагон сатып алу жоспарлануда, бұл вагондардың жалпы үштен екісін жаңартуға мүмкіндік береді. Қазақстанда бұрынғы «Тұлпар» зауытының (жұмыс істеп тұрған «Стадлер Қазақстан» ЖШС) базасында жаңа вагондар өндірісі ұйымдастырылады. Маңызды аспект – жергілікті кадрларды даярлау. «Стадлер Қазақстан» ЖШС зауытының қазақстандық персоналы Stadler зауыттарында оқытылатын болады.

«Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ тасымалдауға қолжетімді тарифтерді ұсына отырып, Қазақстанның әлеуметтік-экономикалық дамуын қамтамасыз етуде де маңызды рөл атқарады. Бұл ретте жүктердің негізгі номенклатурасына Қазақстандағы тарифтердің деңгейі Ресей, Өзбекстан және ТМД-ның басқа елдеріндегі тарифтерден бірнеше есе төмен. Бұл қазақстандық компанияларға көлік шығындарын үнемдеуге мүмкіндік береді, бұл бизнес пен жалпы ел экономикасының дамуына ықпал етеді. Бұл ретте «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ жүктердің ұлттық тасымалдаушысы ретінде барлық жүктерді таңдау құқығынсыз (және кіріс және шығынды) тасымалдау міндеті сақталады.

«Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ орта және жоғары қайта бөлу өнімдерін өндіру мақсатында ішкі нарықтың қажеттілігі үшін ел аумағында өндірілетін және өндірілетін базальқ материалдарды жеңілдікпен жеткізуді қамтамасыз етеді. Бұдан басқа, «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ коммерциялық жүктерді ғана емес, сонымен қатар тас көмір мен астық сияқты ерекше бақылаудағы әлеуметтік маңызы бар жүктерді де тасымалдайды, сондай-ақ басқа елдердің темір жолдарымен байланысты нығайту бойынша шараларды қабылдайды.

«Күшті өңірлер – елді дамытудың драйвері» ұлттық жобасы және 2030 жылға дейінгі көліктік-логистикалық әлеуетті дамыту тұжырымдамасы шеңберінде Достық – Мойынты теміржол учаскесінде екінші жолдар салу жөніндегі жоба іске асырылуда, бұл жүк ағынын ұлғайтуға және контейнерлік тасымалдарды дамытуға мүмкіндік береді.

Сондай-ақ, Қазақстанның транзиттік әлеуетін ұлғайту бойынша жұмыс жүргізілуде, бұл 2022 жылы транзитте тарихи максимумға қол жеткізуге мүмкіндік берді. [GRI 203-2](#)

АЗАМАТТАРДЫҢ БАРЛЫҚ САНАТТАРЫ ҮШІН ҚОЛЖЕТІМДІ ӘУЕ ҚАТЫНАСЫ

«Эйр Астана» АҚ ұлттық авиатасымалдаушысы әлеуметтік жауапкершілік дәстүрлерін ұстана отырып және қайырымдылық және демеушілік жобаларды іске асыра отырып, Қазақстанның азаматтық авиациясының дамуына өз үлесін қосуға және қоғам өмірін жақсы жаққа өзгертуге ұмтылады.

«Эйр Астана» АҚ Қазақстан Республикасы азаматтарының белгілі бір санаттары үшін жеңілдетілген авиатасымалдау мүмкіндігін ұсына отырып, көмек көрсетеді. Авиакомпания Қазақстан Республикасында емделмейтін онкологиялық немесе жүрек-қан тамырлары аурулары бар емделуге немесе операцияға ұшатын аз қамтылған отбасылардан шыққан балаларға тегін авиабилеттер немесе жеңілдіктер беру мүмкіндігін қарастырады.

«Эйр Астана» АҚ құрылған күнінен бастап ҰОС қатысушыларына, Қазақстан Республикасының азаматтарына Қазақстан мен ТМД бойынша саяхаттауға көмектеседі. Авиакомпания ардагерлерге әуежай мен басқа да төлемдерді есептемегенде ұшуға 100% жеңілдік береді.

Қордың құрылымына кіретін тағы бір авиатасымалдаушы «QAZAQ AIR» АҚ Қазақстан Республикасында субсидияланатын әлеуметтік маңызы бар авиатасымалдарға қызмет көрсетуді жүзеге асырады. «QAZAQ AIR» АҚ-да 16 жастан 22 жасқа дейінгі, сондай-ақ 60 жастан асқан жолаушылар үшін арнайы жеңілдікті тариф қарастырылған. «QAZAQ AIR» АҚ өңірлік маршруттық желісіне Түркістаннан Қостанайға, Оралға, Ақтөбеге, Алматыдан Жезқазғанға, Астанадан Талдықорған мен Павлодарға, сондай-ақ Жезқазғаннан Қарағандыға бағыттар бойынша мемлекет субсидиялайтын сұранысқа ие, әлеуметтік маңызды маршруттар кірді. [GRI 203-2](#)

ҚҰРЫЛЫС ЭКОНОМИКА МЕН ХАЛЫҚТЫҢ ӘЛ-АУҚАТЫНЫҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ

Біз қолжетімді тұрғын үй және әлеуметтік нысандар салуды қоса алғанда, өңірлердің инфрақұрылымын дамытуға байланысты мәселелерді бірлесіп шешу мақсатында мемлекеттік органдармен және жергілікті билік органдарымен белсенді өзара іс-қимыл жасаймыз. Осындай әріптестік шеңберінде біз Қазақстанның түрлі өңірлерінде мемлекеттік бағдарламаларды әзірлеуге және іске асыруға қатысамыз.

Осы бастама шеңберінде біз құрылысқа меншікті және тартылатын қарыз қаражатын инвестициялаймыз. 2022 жылдың соңындағы жағдай бойынша біз 12 тұрғын үй және бір шатыр және қаптау материалдары зауытын салуға келісімшарт ұстаушылармыз. Біз сондай-ақ құрылыс пен жылжымайтын мүлікті басқарамыз және ескі және тозығы жеткен ғимараттарды қайта құру жобаларына қатысамыз, құрылыс материалдарын импортты алмастыруға бағытталған зауыттар құрылысының мемлекеттік бағдарламасына қатысамыз.

«Жайлы мектеп» ұлттық жобасы

Қор шамадан тыс жүктелген сыныптар, апаттық мектептер және үш ауысымды оқыту мәселесін түпкілікті шешу үшін ыңғайлы оқу жағдайлары бар 1,5 миллион оқушы орнын енгізу бойынша Қазақстан Республикасы Президентінің «Әділетті Қазақстан: Бәріміз және әрқайсымыз үшін. Қазір және әрдайым» сайлауалды бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-қимыл жоспарын іске асыру бойынша тапсырмаларды орындайды.

Біз 2025 жылдың соңына дейін бүкіл Қазақстан бойынша 401 жаңа мектеп салуды жоспарлап отырмыз. Бұл 842 мыңнан астам заманауи оқушы орнын құруға және үшінші ауысымды толығымен жоюға мүмкіндік береді. Мектептер қалаларда да, Қазақстан Республикасының барлық өңірлеріндегі шалғайдағы елді мекендерде де салынатын болады. Қаржыландырудың жалпы көлемі 26 млрд теңгені құрайды. Қазіргі уақытта «Жайлы мектеп» ұлттық жобасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысымен бекітілген. [GRI 203-2](#)

ОТАНДЫҚ КӘСІПКЕРЛІКТІ ҚОЛДАУ ЖӘНЕ ИМПОРТТЫ АЛМАСТЫРУДЫ ДАМУ

Отандық өндірушілерден тауарлар мен қызметтерді сатып алуды жүзеге асыратын Қор және оның портфельдік компаниялары өңірлердің экономикалық дамуында маңызды рөл атқарады. 2022 жылы сатып алынған тауарлар, жұмыстар мен қызметтер сомасы 3 591 млрд теңгені құрады және бұл соманың 92%-ы отандық жеткізушілерге тиесілі. [GRI 203-2](#)

Тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді отандық жеткізушілерден сатып алу жаңа жұмыс орындарын құруға, инфрақұрылымды дамытуға, өндірістік қуаттардың өсуіне, өндірістің өткізу тізбектерін дамытуға және жергілікті компаниялардың бәсекеге қабілеттілігін арттыруға ықпал етеді. Бұл өз кезегінде өңірлердің экономикалық дамуына, халықтың табысының артуына және әлеуметтік шиеленістің төмендеуіне ықпал етеді.

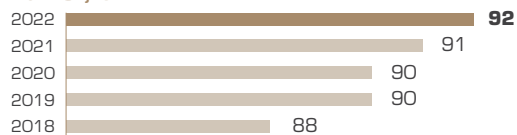

2022 жылы нарықтың қолданыстағы қатысушыларына сатып алуға тең қолжетімділікті қамтамасыз ету үшін мүдделі тараптардың кең ауқымының пікірін ескере отырып, біз бизнесті, әсіресе жергілікті өндірушілер мен шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерін қолдауға, бизнес үшін қолжетімділікті кеңейтуге және кедергілерді жоюға, сатып алудың ашықтығын арттыруға және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін барынша азайтуға бағытталған сатып алу рәсімдеріне елеулі өзгерістер енгіздік. 2022 жылы сатып алулардағы жергілікті қамту үлесі 79%-ға дейін ұлғайтылды (2021 жылы – 77%).

Сондай-ақ бір көзден сатып алу үшін негіздер 44%-ға қысқартылды, холдингшілік сатып алу тізбесі 208-ден 100 позицияға дейін оңтайландырылды, бұл бәсекелестікке жатпайтын сатып алуды азайтты. [GRI 413-1](#)

Отандық өндірушілерден сатып алу ұлттық өндірістің дамуына және технологиялық прогреске, импортқа тәуелділікті азайтуға және елдің экономикалық тәуелсіздігін нығайтуға ықпал етеді. Отандық өндірушілерді қолдау тетіктерінің бірі – Импортты алмастыру бағдарламасы, онда өндіруші импортталатын өнім өндірісін құруға міндеттенеді, ал Қор осы өнімге ұзақ мерзімді сұранысты қамтамасыз етеді. Қор тоқсан сайын таза импорттың ұзақ мерзімді қажеттілігі бар тауарлардың тізбесін бекітеді. Бағдарламамен Қазақстанда өндірісті жолға қою ұсынылады.

№2 СУРЕТ. ОТАНДЫҚ ЖЕТКІЗУШІЛЕРДЕН САТЫП АЛЫНҒАН ТАУАРЛАРДЫҢ, ЖҰМЫСТАР МЕН КӨРСЕТИЛЕТІН ҚЫЗМЕТТЕРДІҢ ҮЛЕСІ, % [GRI 204-1](#)

Қазақстанда баламасы жоқ жаңа өндірістерді құруға бағытталған Импортты алмастыру бағдарламасын іске асыру шеңберінде 2018 жылдан 2022 жылға дейін Қор компаниялары жалпы сомасы 101,4 млрд теңгеге 331 офтейк-келісімшарт жасасты. Бұл ретте, 2022 жылы жалпы сомасы 19,2 млрд теңгеге 139 офтейк-келісімшарт жасалды. Офтейк-келісімшарттар жасасу Қазақстанда алғаш рет трансформаторлар мен шунттаушы реакторлар («Asia Trafo» ЖШС) және басқа да тауарлар өндірісін жолға қоюға мүмкіндік берді.

Орнықты даму қағидаттарына сәйкес келетін орнықты және жауапты бизнесті ілгерілетуге жәрдемдесе отырып, біз сатып алу қызметінің бірнеше бағыттарында ESG критерийлерін енгізуге кірістік. Негізгі бағыттардың бірі Офтейк-келісімшарттарды жасасудың және орындаудың бекітілген тәртібіне сәйкес Жаңа өндірістерді құруға жәрдемдесу бағдарламасы шеңберінде жобаларды іске асыруға әлеуетті өнім берушілердің өтінімдерін қарау болып табылады. Жобаларды бағалау өтінімдерді қараудың маңызды кезеңі болып табылады және ол жеткізушімен офтейк келісімшартын одан әрі жасау үшін Қор комиссиясының мақұлдауына тікелей әсер етеді.

Жобаларды бағалау мынадай ESG критерийлерін қамтиды: өндірілетін тауардың өмірлік циклінде (тауар өндіру, шикізат сатып алу, жеткізу, сату, пайдалану, кәдеге жарату және т. б.) «жасыл» жаңартылатын энергия көздерін (ЖЭС, АЭС, СЭС, күн электр станциялары және жаңартылатын электр энергиясы көздері) пайдалану, оның ішінде өндіріске жоспарланатын тауарлардың белгісі (пайдалану кезінде парниктік газдар мен ластаушы заттардың шығарындылары азаятын тауарлар), сондай-ақ көміртегі әсерін азайту үшін өзге де технологияларды қолдану.

ЖЕР ҚОЙНАУЫН ПАЙДАЛАНУҒА АРНАЛҒАН КЕЛІСІМШАРТТАР ШЕҢБЕРІНДЕГІ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Қордың портфельдік компаниялары жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттар аясында әлеуметтік маңызы бар объектілерді, спорт кешендерін салуды, өңірдің әлеуметтік-экономикалық дамуын және т. б. қаржыландыруды жүзеге асырады. Мәселен, «ҚазМұнайГаз» ҰҚ» АҚ еншілес ұйымдарының жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарында өндірістік қатысу өңірлерін дамытуға және халықтың мұқтаж топтарына әлеуметтік нөмен көрсетуге, сондай-ақ облыс әкімдіктерімен жасалған келісімдер мен меморандумдар негізінде портфельдік компаниялар қаражатты жергілікті атқарушы органдарға аударды, олар жергілікті қоғамдастықтардың қажеттіліктерін негізге ала отырып, қаражатты бөледі. [GRI 203-2](#)

«Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ корпоративтік волонтерлік және кәсіптік бағдар беру аясында 2020 жылдан бастап оқушылар үшін SANA көшбасшылық әлеуетін дамыту бойынша ақпараттық лагерь ұйымдастырады. Лагерьдің негізгі мақсаты – оқушыларға арналған оқыту және ақпараттық іс-шаралар арқылы жеке құзыреттілік пен көшбасшылық қасиеттерді, эмоционалды интеллектті дамыту.

Біз әр түрлі ЖОО студенттерінің практикадан және ақылы тағылымдамадан өтуіне мүмкіндік береміз. Мәселен, 2022 жылы Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің 2 студенті, сондай-ақ басқа да жоғары оқу орындарының 6 студенті Қорда тағылымдамадан өтті, Қазақстанның және шетелдің жоғары оқу орындарында оқитын 741 адам Қордың өндірістік объектілерінде мұнай-газ химиясы, энергетика және атом саласы (Қазақстан-Британ техникалық университеті, С. Өтебаев атындағы Атырау Мұнай және газ университеті, Satbayev University және т. б.) бағыттары бойынша практикадан өтті.

97 адам мұнай-газ химиясы, энергетика және атом саласы бағыттары бойынша Жазғы мектеп аясында Қордың өндірістік объектілерінде жазғы практикадан өтті.

«Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ дәстүрлі түрде Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарымен және бейінді колледждерімен, сондай-ақ жақын шетелдің білім беру мекемелерімен атом саласының мамандықтары бойынша (Қ. Сәтбаев атындағы ҚазҰТЗУ, Д. Серікбаев атындағы ШҚМТУ, М. Әуезов атындағы ОҚМУ, Томск политехникалық ұлттық зерттеу университеті, «МИФИ» ұлттық ядролық зерттеу университеті, Мәскеу мемлекеттік электроника және математика институты және т. б.) ынтымақтасады. Осы ынтымақтастық шеңберінде «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ жұмыскерлерді магистратура бағдарламаларында, сондай-ақ «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ-мен және оның кәсіпорындарымен еңбек қатынастарында тұрмайтын және тұлғаларды бакалавриат бағдарламаларында оқытады.

ҚАЙЫРЫМДЫЛЫҚ

Біз қайырымдылық және корпоративтік демеушілік, сондай-ақ корпоративтік волонтерлікті ілгерілету арқылы елдің әлеуметтік дамуына үлес қосуды жалғастырамыз. 2022 жылы «Жеңіс» қайырымдылық жобасы аясында еріктілер, оның ішінде Қордың портфельдік компанияларының жұмыскерлері Қостанай облысындағы Ұлы Отан соғысының ардагерлері мен тыл еңбеккерлеріне көмек көрсетті. Біздің жұмыскерлер Павлодар облысының қарттар мен мүгедектер интернаттарына және Екібастұз өңірінің ауылдарына арналған концерттер өткізу, «Біз біргеміз» акциясына, «World cleanup day» дүниежүзілік акциясына және т. б. сияқты түрлі сыртқы әлеуметтік бастамалар мен акцияларға қатысады. [GRI 203-2](#)

Қостанай облысындағы өрт кезінде біздің жұмыскерлер өңір тұрғындарына көмек көрсетті. «Қазақстан темір жолы» ҰК» АҚ Өрт сөндіру поездарын ұсынды, «Қазпошта» АҚ

гуманитарлық көмекті жеткізуді қамтамасыз етті, «Samruk-Kazyna Trust» НҚ Қостанай облысы үшін зардап шеккендерге көмек көрсету үшін әлеуметтік жобаларды қаржыландыруға кезектен тыс гранттар бөлді, «Жеңіс» қайырымдылық жобасы аясында еріктілер ҰОС ардагерлері мен тыл еңбеккерлеріне көмек көрсетті Қостанай облысында «Samruk-Kazyna Trust» НҚ іске қосқан «Саламатты Қазақстан» медициналық пойызы медициналық көмек көрсетті. «Қазақтелеком» АҚ Әулікөл ауданының тұрғындарын абоненттік төлемнен толығымен босатты және Әулікөл ауылындағы жаңа «Бірлік» шағын ауданын заманауи телекоммуникация қызметтерімен қамтамасыз ете отырып, Қостанай облысында желілерді қалпына келтіру жобасын іске асырды. Жаңа қоныстанушылар қызметтерді 2022 жылдың соңына дейін тегін пайдаланды.

Samruk–Kazyna Trust

Қайырымдылық қызметімізде біз, ең алдымен, өңірлердің әлеуметтік-экономикалық жағдайын жақсартуға және адамдардың барынша көп санын қамтитын жергілікті халықтың өмір сүру сапасын арттыруға бағытталған жобаларға басымдық береміз.

Бұл жобаларды Қордың барлық тобынан Қордың бірыңғай қайырымдылық операторы – «Samruk-Kazyna Trust» НҚ Қордың портфельдік компанияларымен, халықпен, жұртшылықпен және жергілікті атқарушы билікпен тығыз өзара іс-қимыл жасай отырып іске асырады. Жобалардың бастамашылары – портфельдік компаниялар, үкіметтік емес ұйымдар. Қызмет қоғамдық және әлеуметтік саясат саласындағы сарапшыларды тарта отырып жүзеге асырылады. Қайырымдылық заңдылық, теңдік, еріктілік және жариялылық қағидаттары негізінде жүзеге асырылады. Қабылданатын шешімдердің ашықтығын қамтамасыз ету мақсатында әлеуетті пайдаланушылар қамқоршылық кеңестің отырыстарына онлайн режимінде қатысу және сөз сөйлеу

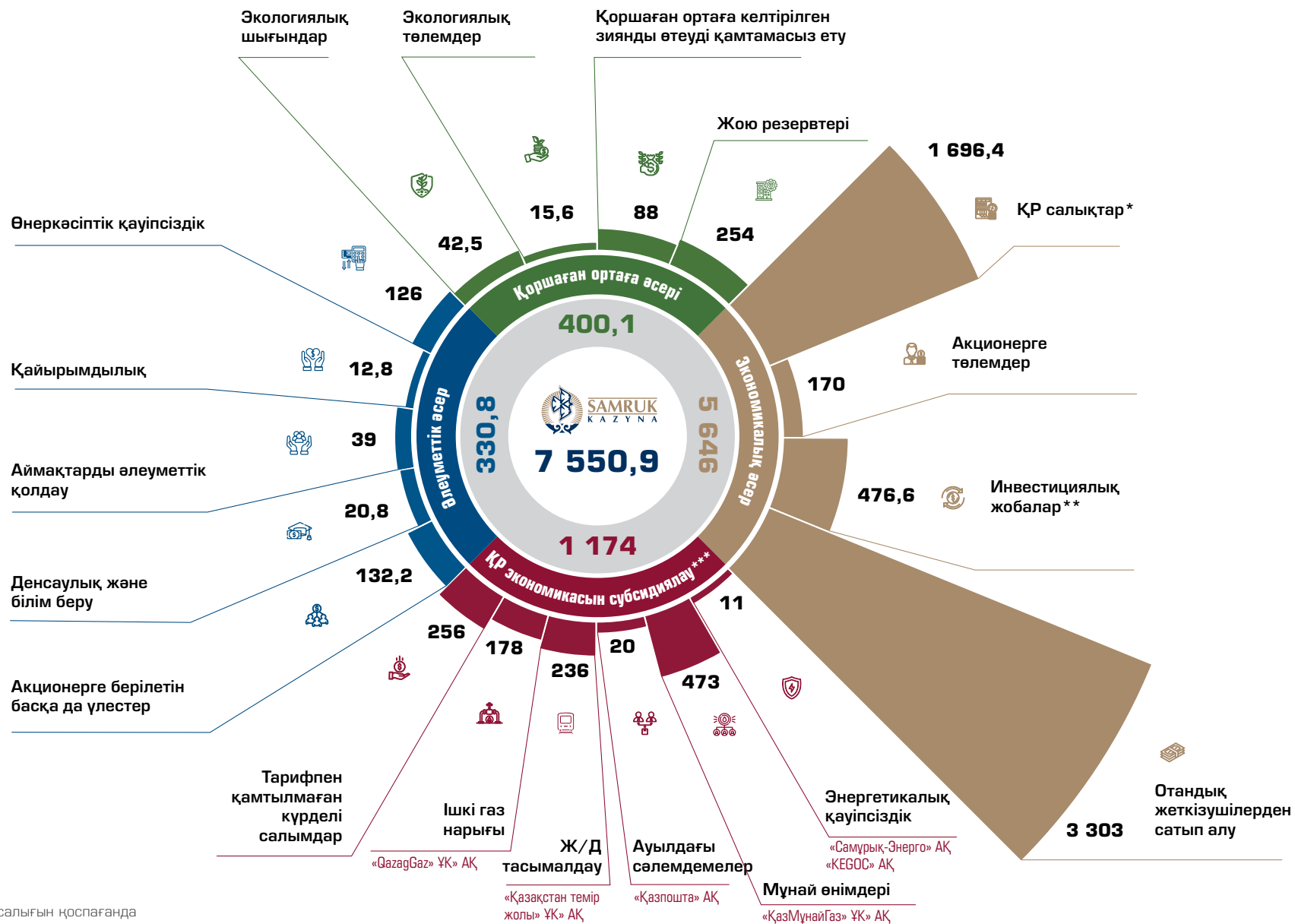
мүмкіндігіне ие болды. «Samruk-Kazyna Trust» НҚ Қордың Қоғамдық кеңесіне және БАҚ-қа атқарылған жұмыстар туралы үнемі есеп береді. Қайырымдылық қызметін жүзеге асыру регламенттеріне, нормаларына, ережелеріне қатысты мүдделі тұлғалармен тұрақты негізде түсіндіру жұмыстары жүргізіледі. 2022 жылы 700-ге жуық қоңырау қабылданды, жалпы саны 600-ден асатын 8 өңірде жалпы жұртшылықпен, ҰЕҰ өкілдерімен, журналистермен, қоғамдық пікір көшбасшыларымен, жұмыскерлермен 80 кездесу өткізілді.

2022 жыл Мемлекет басшысы «Балалар жылы» деп жарияланды, осыған байланысты біздің күш-жігеріміз ең алдымен еліміздің өңірлеріндегі балаларды қолдауға бағытталды. Жыл ішінде 43 әлеуметтік жоба іске асырылды, 500 мыңға жуық адам, оның ішінде халықтың әлеуметтік осал топтарынан және балалардан көмек алды, оның ішінде 95 мың адам ауылдық жерлерден және 55 мың бала. Жобаларды іске асыру арқылы 624 адам жұмыспен қамтамасыз етілді. Негізгі бастамалардың қатарына өңірлердің тұрғындары үшін медициналық пойыздарды ұйымдастыру, ерекше балаларға арналған бейімделген спорт, сондай-ақ перзентханаларда нәрестелерді реанимациялауға арналған гипотермиялық құрылғыларды жеткізу кіреді. Қайырымдылық бағдарламасының бағыттары шеңберінде келесі бағыттар бойынша жобалар іске асырылды:

- «Адамдарға, әлеуметтік және медициналық секторлардағы қауымдастықтарға көмек» бағыты бойынша жалпы сомасы 5 788 млн теңгеге 23 жоба іске асырылды;
- «Медиа, мәдени қоғамдастықты дамыту, адами әлеуетті дамыту» бағыты бойынша жалпы сомасы 1 376 млн теңгеге 14 жоба іске асырылды;
- «Қор тобы қатысатын өңірлерде әлеуметтік инвестициялардың өңірлік бағдарламасын іске асыру» бағыты бойынша жалпы сомасы 2 839 млн теңгеге 6 жоба іске асырылды.

2022 ЖЫЛДЫҢ НӘТИЖЕЛЕРІ БОЙЫНША ӘСЕР ЕТУ МАТРИЦАСЫ

GRI 203-1, GRI 203-2

* Жеке табыс салығын қоспағанда

** ҚҰС-сыз, есептеу негізінде

*** Бағалар мен тарифтердің өсуін тежеу мақсатында әлеуметтің маңызы бар облыстарды қордың кросс субсидиялауы